

ga polnimo s pikantnimi jestvinami, kavijarom, mariniranimi ali osoljenimi ribami, pastetami iz gosjih jeter itd., se želodec, ledvice in obisti draže, in ker ima vsaka dražitev za reakcijo nevečnost, nas sili skrb za zdravje teh telesnih delov in s tem vsega telesa, da promenimo jelo in da ponudimo želodcu navadnejše, zdravejše in tečnejše hrane, ki nima v sebi preveč dražil. — Kakor z jedjo, tako je tudi z umetnostjo. Primitivni slikarji so bili pobožni in so čutili to, kar so slikam vdahnili. Kdor je bil manj veren, tega ni moglo zadovoljiti to slikarstvo. Renesancija je tej potrebi pomogla, na koncu pa je postala brezverna in slike madon in svetnikov ne dihajo nič manj, nego krščanskega duha. Zato je nastopil barok, ki je uvel v slikarstvo zopet biblijo. Pa tudi ta se je izpremenil v slikanje mók, bolečin, ran, križanja, obglavljenja itd., kar je živce grozovito moralo razburjati. Zato je nastopila doba klasicizma, ki je slikarstvo zopet dovela do prave mere, bila pa je zato dolgočasna, kakor biedermeierstvo. Pozneje so nastopili plainaristi in impresionisti, ki so pa šli od zdrave podloge, na kateri je bil ta način slikanja, zopet predaletč, tako da so luminesti ob barvah pozabili vsebine predstavljenih snovij, impresionisti pa določnih črt. Zato so ljudje siti tudi secesionizma in si žele slikanja, ki je v vsaki smeri umerjeno.«

Uredništvo, ki je sprejelo to bedarijo, ni imelo nič skrbi za zdravje telesnih delov in s tem vsega telesa svojih čitateljev, sicer bi moralo na tako dražitev reagirati z nevečnostjo rokopisa.

Kaj nam manj ugaja? R. Perušek je ocenil pesmi N. Ostojića Nade i čeznuća. To ni hvalevredno, toda svojo napako je popravil in se je pod oceno podpisal; tudi v književnosti — in morda bolj kot drugod — so potrebna taka svarilna znamenja. Če ni stvar podpisana, jo moram prebrati, ker se morda le kaj naučim; tako pogledam samo podpis, vidim »R. Perušek« in potolažen obrnem. Zločinca se ni mogoče drugače varovati, kakor da ga poznaš. To nam torej ugaja. Drugače pa je z njegovo estetično sodbo in nje utemeljevanjem. Če n. pr. piše: »Manj nam pa ugajajo slavnostni spevi Nadbiskupu Stadlerju in Biskupu pjesniku dr. Ivanu Šariću, ki sta predstavitelja najtesnosrčnejše katoliške nestrpnosti,« nismo več zadovoljni, iz dveh razlogov. Prvič so tiste pesmi veliko slabše, nego sodi R. Perušek. In potem: naj gospod profesor verjame, da dobrota pesmi res ni odvisna od predmeta! Vse je mogoče dobro opevati! Najstrašnejši predmeti postanejo v pesmi lahko lepi, predstavljam si celo dobro pesem o književni moki R. Peruška, toda pod najstrožjim pogojem, da je ne napiše sam.

Ocena. Dr. Šlebinger je napisal in v Matici izdal Slov. Bibliografijo, nehvaležno delo, katerega veliki kulturni pomen je pa že s tem dokazan, da ga k sreči niti desetina Matičinih članov ne bo prerezala in ki je posredno večje kulturne koristi kot ostale Matičine knjige. Tedaj pride nepodpisan ocenjevalec in oznanja: »Delo ga je stalo veliko truda, zato gre vsa čast njegovi marljivosti. Drugo vprašanje je seveda, ako je ta njegov trud in delo vsaj relativno v kakšnem sorazmerju z uspehom in priznanjem, ki naj je ima knjiga pri članih Slov. Matice... Kakšno lepo in koristno knjigo bi lahko dala Matica za te tisočake svojim članom! Ali je to ekonomija dela, ako resnično zmožen človek trati svoje moči in čas za nekaj, kar nima nikakega realnega pomena za znanstvo!« Tak resnično nezmožen človek, ki se niti podpisati ne zna, nima pravice soditi o pomenu ali brezpomembnosti Bibliografije za znanstvo.

Čista resnica. Dr. Ivan Lah je pisatelj in glavni urednik »Dneva«. Kot pisatelj je označil svojo drugo službo v simbolični črtici »Na cesti« takole: »Le pomislite: jaz sem hlapec. Služil sem pri gospodarju, ki je obdeloval polje s koruzo... Čista resnica. Imel sem sicer postati vzgojitelj — ampak če ne postaneš vzgojitelj, zakaj ne bi postal hlapec za koruzno polje? Vzgojiteljev je mnogo, zato je mnogo, dragi gospod, zato je mnogo slabih. Tudi hlapcev je mnogo, ampak vestnih malo. Toda vestnost je stvar, ki se pri hlapcu nikoli ne izplača, zato je tako. Vidite, moj gospodar je bil mogočen in bogat: kamor so nesle oči, povsod se je svetilo njegovo koruzno polje. Koruza sicer ni najboljšo žito — ampak če je je mnogo, ima svojo ceno. Pita se z njo sicer svinje, ampak s svinjami se goste ljudje...« Spoznanje je dobro, toda še bolje bi bilo, če se Lah vendarle odloči, da pusti eno službo ali drugo.

Nesreča. Hrvaške vstopnice za hrvaško opero so slednjič vendarle prišle v Ljubljano. In tedaj se je zgodila nesreča. Listi poročajo: »Občinstvo je blagajničarka prisililo, da prodaja pravkar došle vstopnice, in v par urah je bil ves parter in I. balkon za oba večera razprodan. Od razburjenja je blagajniška pomočnica zbolela.« Kdo bi si mislil? To tiho, skromno in v svojo neumnost vdano občinstvo se naenkrat zdrami, se izpremeni v tolpo nasilnežev in vlomilcev, obupno se bori za požirek umetnosti. Potem se zgodi nesreča in blagajniška pomočnica od razburjenja zboli. Deželno gledališče zadevajo sploh same nesreče. Če se pomotoma zgodi, da igra kaj dobrega, tedaj ostane blagajničarka zdrava, toda razburi se občinstvo; razburi se, zboli in gre v posteljo.

